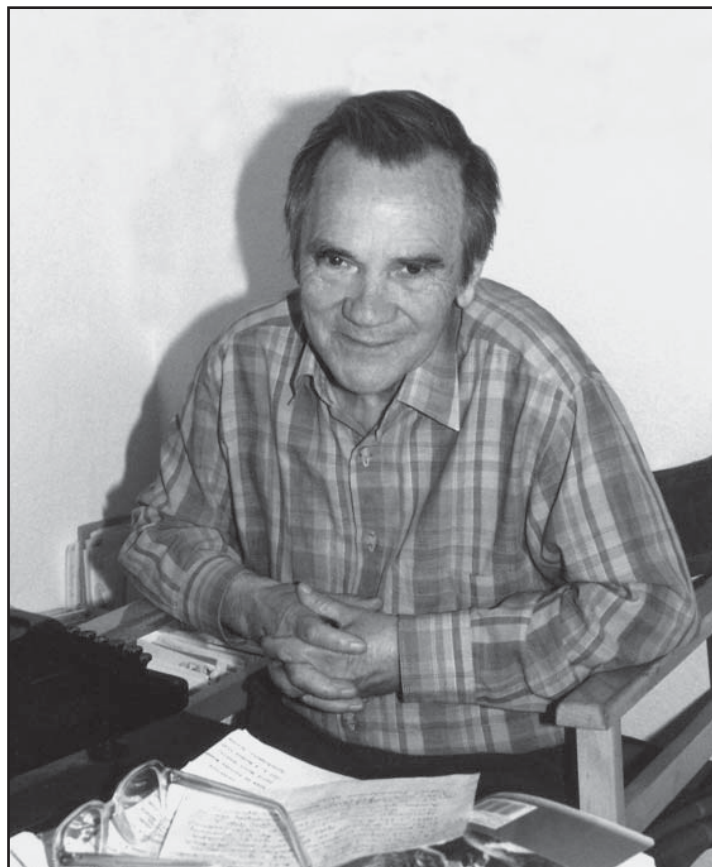

Некролог

Obituary

РОМУАЛЬД БІСКУПСЬКИЙ (8.01.1935–5.01.2008)

Ромуальд Біскупський належить до тих, хто на певному життєвому рубежі *не переходить* у іншу реальність, і це переконання – не лише наша особиста думка.

Окрім виняткового індивідуального людського виміру, який привертав до нього увагу всіх, хто так чи інакше з ним стикався, йому був притаманний особливий дар дослідника. Дар, що вирізняє окремих науковців, наділених справжнім розумінням відкриття й осмислення, з-поміж маси рядових “інтерпретаторів інтерпретацій”. Поєднаний зі своєрідною зосередженістю характеру, цей природжений дар пана

Ромуальда забезпечував йому необхідну дистанцію у ставленні до об'єктів його професійної зацікавленості – творів релігійної мистецької культури, серед яких він зріс і з якими перебував у постійному контакті, а заразом забезпечував осягнення художніх явищ до найглибших їх глибин, до самої їхньої сутності. Тому Р. Біскупський не будучи офіційним навчителем, належав до тих, у кого не можна було не вчитися.

Попри об'єктивно заданий його науковим студіям вихідний взірець дослідницької школи 1960-х років, він систематично розвивав власні вроджені здібності та мож-

ливості, поступово переходячи від оглядів мистецьких пам'яток до їх усе глибшого осмислення в монографічних дослідженнях, присвячених найстаршим іконам колекції Музею в Сяноку. Його наукові тексти відзначаються неабиякою інформативністю, зокрема широким колом аналогій, ретельним студіюванням літературних джерел іконографії (його особиста картотека була укладена зразково). Саме завдяки цьому в його працях ставилися й вирішувалися крім конкретних фактографічних проблем, ще й загальнотеоретичні та – як невід'ємний результат внутрішньої еволюції методу – робилися широкі підсумкові міркування. Вивірені, глибокі висновки про особливості іконописної традиції були вислідом його власних багаторічних досліджень польового матеріалу й ретельного вивчення численних напрацювань фахової літератури.

Його творчий доробок ніби й не чисельний: кілька десятків статей, два альбоми, п'ять монографій про найдавніші пам'ятки іконопису найбагатшої в Польщі збірки Історичного музею в Сяноку, якій віддав тридцять п'ять років життя. Проте це не так уже й мало, особливо враховуючи “зовсім непридатне” провінційне середовище, в якому будь-яка активність поступово затухає, та об'єктивні обмеження, немалою мірою зумовлені станом здоров'я. Його життя це красномовний доказ того відомого фак-

ту, що шляхетність, як і “провінційність” – явище насамперед внутрішнє...

Не можна не згадати й того, що тривалий час Р. Бісупський був чи не єдиним активним дослідником ікони в Польщі, для якого це мистецько-культурне явище завжди було українським спадком згідно з історичним родоводом, походженням та функціонуванням. Зроджена в краківському середовищі кінця 60-х років і не зжита до кінця ще й донині далека від проблем наукових “мода” на “ікону карпацьку”, не заторкнула його зовсім, радше навпаки. Зрозуміло, що за тогочасної “демократії” не можна було відкрито виступити проти таких відверто лженаукових порухів. Не маніфестуючи своїх зусиль відверто, Р. Бісупський, утім, послідовно протистояв лженауці кожним рядком своїх праць, рішуче дистанціюючись від будь-яких виявів кон'юнктурної діяльності та “інтересів” у науці, що диктувалися потребою поточного дня.

Серед польських істориків мистецтва він виявився одним із небагатьох представників його покоління, хто своїми ж власними зусиллями вивищився й рідкісно послідовно дотримувався осягненої висоти. Саме тому для всіх, хто його поцінував, він належить до тих, котрі на певному життєвому рубежі *не переходить* безповоротно в іншу реальність, у небуття. Він лишається з нами.

Володимир Александрович